

НАЙБІЛЬШ АВТОРИТЕТНІ ПЕРЕКЛАДИ БІБЛІЇ В ІСТОРІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Біблія є книгою, яка має найбільшу кількість перекладів у всьому світі. За приблизними підрахунками, повний текст Біблії перекладено 554 мовами, Новий Завіт – 1333, окремі книги – 1045.

Перші усні переклади Старого Завіту розмовною арамейською мовою – Таргуми – були здійснені ще в дохристиянський період (V століття до н.е.), оскільки внаслідок низки історичних подій іврит перестає бути поширеним, а отже, і зрозумілим для більшості верств населення. Найвідомішими з них є Таргум Онкелоса, Єрусалимський Тагрум, Таргум Неофіті – переклади П'ятикнижжя Мойсея, а також Таргум Йонатана бен Узіеля – переклад книги Пророків.

Найдавнішим перекладом Біблії грецькою мовою вважають Септуагінту, яка згодом стала каноном для наступних перекладів. Вона була створена протягом III-II століття до н.е. в Александрії. Авторами Септуагінти стали 70 (72) старці – правовірні іудеї, що проживали на території Єгипту і володіли грецькою мовою. Цей факт пояснює другу назву праці – Переклад Сімдесятьох.

Згідно з «Листом Аристея», ініціатором перекладу виступив цар Птолемей Філадельф за рекомендацією засновника Александрійської бібліотеки Деметрія Фалерського. Початковий варіант Септуагінти складався з перекладів П'ятикнижжя Мойсея і в подальшому був доповнений перекладами історичних книг (Ісуса Навина, Суддів, Руф), поетичних книг (Псалтир, Книга Іова, Книга приповістей Соломонових) та Книг пророків.

У IV столітті н.е. Ієронім Стридонський здійснив переклад Біблії латинською мовою, взявши за основу не лише оригінальний текст Старого Завіту, але й Септуагінту та масоретський текст. Праця отримала назву Вульгата – від лат. «загальноприйнята Біблія». Вульгата була канонізована Римською церквою у VII столітті, а в 1596 році офіційно затверджена на Тридентському соборі.

Старослов'янською мовою Біблію вперше переклали брати-місіонери Кирило та Мефодій, попередньо створивши для цього алфавіт. Попри значний опір франкського духовництва Кирило переклав чотири Євангелія, листи Павла та Псалтир. Після його смерті у 869 році Мефодій продовжив роботу. Праця вміщувала всі частини Біблії, окрім апокрифічних книг Маккавеїв.

Біблія короля Якова – переклад Біблії англійською мовою, виконаний упродовж 1604 – 1611 років групою пуритан під керівництвом Джона Рейнолдса. Праця складалася з 27 книг Нового Завіту та 39 книг Старого Завіту. Джерелом для перекладу слугували тексти, написані грецькою мовою та івритом.

Історичне значення згаданих перекладів Біблії полягає в тому, що вони не лише надали вірянам змогу читати Святе Письмо доступною і зрозумілою мовою, але й стали поштовхом до розвитку мови, літератури, перекладознавства, науки та культури в цілому.